

MERMANS, Antoon, journalist (Lanaken 21 augustus 1898 - Schilde 9 juni 1963).

Na zijn humaniorastudie liet Mermans zich inschrijven aan de faculteit wijsbegeerte en letteren van de tijdens de Eerste Wereldoorlog vernederlandse universiteit te Gent. Hij was er lid van het Gentsche Studenten Corps.

Zeer jong was hij in Aalst komen wonen. Daar was hij een tijd lang bankdirecteur. In 1938 volgde hij de ontslagen H. van Puymbrouck op als hoofdredacteur van Volk en Staat. Mermans volgde Van Puymbrouck ook op als directeur, tot in 1939 deze plaats ingenomen werd door K. Peeters. Een artikel van Staf de Clercq gaf aanleiding tot het verschijningsverbod van Volk en Staat op 17 januari 1940, op de vooravond voorafgegaan door een huiszoeking in het redactiekantoor en ten huize van Peeters en Mermans. Dit leverde echter niets op.

Op 10 mei 1940 werd Mermans gearresteerd, samen met o.a. K. Peeters, J. Timmermans en Edg. Boonen. Hij maakte de reis mee met de zgn. Spooktrein en verbleef in het beruchte kamp van Le Vernet, vanwaar hij begin augustus 1940 terugkeerde en waarover hij een dagboek publiceerde.

Ondertussen was Volk en Staat, bij afwezigheid van hoofdredacteur en directeur, op 13 juni 1940 weer verschenen onder de redactie van J. Brans. Op 16 augustus traden hoofdredacteur en directeur weer in functie, en later verscheen een dubbele editie: A: volks, onder hoofdredactie van Mermans, B: intellectueel, onder hoofdredactie van Brans. Af en toe kwam Mermans in een hoofdartikel aan het woord om het politieke katholicisme en het jodendom aan te vallen. Meer dan eens kwam hij in conflict met de Duitse Propaganda-Abteilung. Zo protesteerde hij reeds in 1941, omdat het hem verboden werd commentaar te leveren op de vrijpraak van auditeur-generaal W. Ganshof van der Meersch. Zelfs in 1943 kreeg hij, evenals Brans, een zware boete omdat ze weigerden hun artikelen aan de preventieve censuur te onderwerpen, vooral waar het ging om het schrijfverbod van het gebruik van de naam Diets en van de uiting van de Dietse gedachte.

Bij het proces van Volk en Staat werd Mermans eerst tot levenslang veroordeeld, in beroep tot 18 jaar. Na zijn vrijlating heeft hij zich van alle Vlaamse activiteiten onthouden en is hij nog journalistiek actief geweest bij de verzorging van het parochieblad *Kerkelijk Leven*.

WERKEN : *De Parachutisten van Orléans* (1941); - *De Leider. Schets van het leven van Staf De Clercq* (1942).

LITERATUUR : R. Lagrou, *Wij verdachten* (1941); - I. Schöffers, *Het Nationaal-socialistisch beeld van de geschiedenis der Nederlanden* (1956); - E. de Bens, *De Belgische dagbladpers onder Duitse censuur* (1973); - H. Borginon, *Op zoek naar de weggesleepten van mei 1940* (1973).

AMANDUS DUMON